

Wiel Jenniskens, Broekhuizenvorst.

2021, Een leven lang in de ban van de Maas, de mooiste rivier met steeds weer verrassingen.

Geboren op 17-07-1942 ben ik opgegroeid in een gezin dat nauw verweven was met alles wat zich afspeelde rond de Maas. Allereerst werd er op onze boerderij dankbaar gebruik gemaakt van alle voordelen. De akkers en uiterwaarden waren zeer vruchtbaar. Zeker wanneer de Maas weer buiten haar oevers was getreden. De slib had met een dun laagje gezorgd voor voedingsstoffen voor onze planten. De weilanden langs de oevers met lekker weelderige grasgroei en op de akkers met rivier klei waar de granen, aardappelen en bieten geteeld werden. Dat was nog eens wat anders dan allemaal die stuifzand richting Horst. Een of enkele overstromingen in de herfst en winter waren zeer welkom. Mijn vader was trots op zijn akkers langs de Maas. Niet alleen in Broekhuizenvorst, maar ook in Wanssum, Blitterswijck en Broekhuizen had hij uiterwaarden. Daar kon je boer bij blijven. Voldoende voer voor je dieren en ook nog wat producten die je kon verkopen. Zo werd er al jaren lang in hun levens onderhoud voorzien. Zo ging dat altijd zijn gangetje. Steeds terug denken aan de overstromingen in 1920 tot en met 1926. Als dat nog eens zou gebeuren? Dat was echt een ramp! Ook de zeer natte zomer van 1880 die zijn moeder mee gemaakt had werd door hem mee genomen in al zijn doen en laten. De onderste watermolen die door de gemeente verhuurd was aan hoeve "De Hor" Ooijen kon de hele zomer niet gebruikt worden door hoge waterstand. Kreeg daarom kwijtschelding van huurpenningen in 1880. Moeder Maas is onze vriendin die af en toe wel eens nukken heeft. Maar met respect voor haar is er goed mee te leven! Als kind groeide ik op met de opmerkingen van iedereen: Is dat niets meer waard? Gooi maar in de Maas dan ben je het kwijt! Zelfs toen wij met ons oude fietsje, dat we met zijn vijven moesten delen, naar de smid Gerats in Broekhuizen gestuurd werden om hem te laten repareren kregen we als kinderen de opmerking: daar begin ik niet aan, gooi dat ding maar in de Maas. Zeer teleur gesteld keerden wij huiswaarts. Gelukkig heeft mijn vader toen tijd vrij gemaakt om te repareren en konden wij nog jaren fietsen. Dergelijke dingen vergeet je nooit meer. Maar niet alleen de oudere mensen hier dachten daar zo over, nee iedereen dacht dat de Maas daarvoor was. De dorpskernen en steden langs de Maas legden riolen aan om de rotzooi kwijt te worden. Wel liep allemaal dat afval water rechtstreeks ongezuiverd in de Maas. Denk maar eens aan alle goedkope was en afwas middelen, afgelopen olie van de enkele auto's die er waren. De auto werd bij het olie verversen gewoon boven het riool putje geparkeerd. Ging binnen een kop koffie drinken en wanneer alles goed uitgelopen was werd er

nieuwe olie in geschud. Schepen op de Maas hadden alleen nieuwe olie nodig, afval hadden zij nooit. Ook de vuilnis van onze beroeps recreatieve scheepvaart gewoon overboord. Onze lieve mooie Moeder Maas werd een open riool waar niemand verantwoording voor nam. Ook de industriële ontwikkeling in Nederlands en Belgische Limburg droeg hun steentje bij. In België waren gemeenten die de stort, puinplaats in het winterbed van de Maas hadden. Gemakkelijk, bij ieder hoogwater werd de troep opgeruimd, alles dreef via Nederland naar Rotterdam in de grote zee en weg was het. Dat konden wij hier in Noord-Limburg wel merken. De eerste lege plastic flessen van Belga Melk lagen tussen de andere troep op de weilanden en akkers. Zelfs de kadavers van pas geboren kalveren heb ik aangeboden voor destructie in Zon Noord-Brabant. Een keer op de uiterwaard in Broekhuizenvorst aan de Maasveldweg, 10 kubieke meter rommel opgeruimd! Iedere keer maar weer opruimen, daar waren wij goed voor. Ook een ding speelde mee. De jeugd langs de Maas was gewend om in de zomer in de Maas te zwemmen. Nou hoor, tussen 1960 en 1970, kwam je met een vettige nek thuis van alle afgelopen olie die op vier vijf meter uit de oever op het water dreef. Dus stiekem zwemmen in de Maas hoorde er echt niet bij. De fabrieken langs de Maas hadden soms een probleempje. Er was een afsluitklep per ongeluk open gegaan, of bij hevige stortbuien dreef het water van het bedrijfsterrein ongezuiverd in de Maas. Alleen bij hoogwater hoorden we daar nooit iets over. Dan gebeurde er niets ongeoorloofd. Er werd tijdig gezorgd voor lozing van dat spul. Hierdoor werd onze mooie rivier langzaam maar zeker een open riool. Die troep was veel en veel erger dan de pis en poep van onze landgenoten. Ook bij het hoogwater in 1995 is er van alles gebeurd. Cilinders van machines die in het Maaswater kwamen waren ineens aan het afbladderen. Hoe dat kon? Water is toch water. Daar zijn geen oorzaken voor ontdekt, maar geen goed teken. Hopelijk komen deze dingen nu niet meer voor. Nu gaan we genieten en recreëren met alle nieuwe natuur. Dit heeft weer nieuwe mogelijkheden. Overal water wat niet erg diep is. Dat geeft de jeugd weer de mogelijkheid om lekker te knoeien. Zo denk ik terug aan het hoogwater toen het gedeelte tussen dorp en De Spekt onder water stond. Samen met mijn buurjongen Ton Clevis 13 en 14 jaar oud pakten wij een oude munitiekist en roeiden met een plankje als roeispaan over de weilanden waar nu het trapveldje is. Uiteindelijk toch natte voeten, maar een onvergetelijke middag. Ook bij hoogwater in de winter van 1984. De Ooijenseweg in Blitterswijck was afgesloten. Bij "Het Roekenbos" was geen auto verkeer meer mogelijk. Na een pittig overleg met mijn vader mocht ik toch met de fiets gaan kijken. Dikke jas en grote laarzen aan! Eerst naar het dorp Blitterswijck door een flinke stroming. Vooruit kijken en flink doortrappen. Het lukte me en bij de boerenbond in Blitterswijck heb ik me

omgedraaid. Weer dezelfde weg terug, alles ging prima. Nu nog kijken bij de Walkro. De heer Peters die daar woonde stond me al op te wachten. Hier komt niemand meer zei hij. Mijn antwoord was: ik ook niet meer! Net voor de hoogste plek was het water me ... op de fiets over de laarzen gegaan. Dus kletsnatte koude voeten en ik moest nog terug. Laarzen omgeschud, een praatje gemaakt met de eiland bewoner, toen weer terug richting Broekhuizenvorst. Weer voorbij het water de laarzen omgeschud en via de Ooijensedijk met droge voeten naar huis. Toch een avontuur dat ik niet had willen missen. Ook zomer 1980. Op 24 juli hadden we in Broekhuizenvorst de hoogste stand. Enkele dagen daarvoor had ik Loek Keursten nog mee geholpen om zijn melkkoeien uit de Mars te halen. Met de volle wagen koeien door het water rijden en zorgen dat je niet van het asfalt geraakte. De weg was niet te zien, maar door een juiste richting aan te houden lukte het toch iedere keer om veilig aan de overkant te komen. De dag er na ben ik met mijn broer met de tractor onder langs de Maas over de Elsholterweg naar tante Jet gegaan. Achter de Walkro moest ik oppassen dat ik geen natte voeten kreeg op de tractor. Meer dan een meter diep door het water. Bij tante Jet aangekomen moest ik wachten op een foto sessie van een meisje met paard dat door het water zou gaan naar het dorp. Omdat het paard niet het diepe water in durfde ging de fotograaf maar achteruit het water in om DE FOTO te maken van het paard met de voeten in het water. Niet wetende dat daar een klein paaltje stond. Gevolg, meisje struikelde en viel met fotocamera in het water. Ik denk dat ook die hele foto sessie in het water is gevallen. We zijn maar snel terug gegaan naar huis, maar niet meer onderlangs. Ook weet ik nog dat ik samen met mijn trouwe werkpaard de Maasveldweg over gegaan ben met hoog water. Aan de dorp zijde door het water, de muurtjes van de brug nog net zichtbaar, naar de geëxplodeerde Kazemat die toen nog boven op het weiland lag. Het paard bleef lekker rustig en daarom dacht ik dan ga ik ook door. Aan de andere zijde stond Toon Lomme en Piet Voesten die me al gezien hadden en me lachend opwachten. Alleen was het daar dieper dan ik verwacht had. Op diepste plaats moest ik zelfs gehurkt op het paard zijn rug plaats nemen om niet nat te worden. Gelukkig ging ook dat goed en toeschouwers genoten met me. Toch heb ik toen gezegd: dat nooit meer! Ja, bij elk hoog water begon het weer te kriebelen. Dan vroeg mijn vader om een rondje met de auto te rijden om te kijken hoe hoog het water overal stond. Iedere morgen met hoog water bij de radio om vijf voor half tien luisteren naar de waterstanden. Hoe hoog is het in Borgharen. Wat komt er bij? Dat water is na twee dagen bij ons! Als het er niet hard bij regent komt er minder verhoging. Maar wanneer in het stroomgebied van de Roer veel regen valt brengt die rivier ook nog een verhoging. Telkens met vader overleggen of we nog extra maatregelen moesten nemen. Ook tijdens het

hoogwater in 1993 heb ik flink gediscussieerd met de heren van Rijkswaterstaat. Ik heb hun verweten dat zij de stuwen niet tijdig gestreken hadden. Hun opmerking was heel gewoon, dat heeft minimale invloed. Ik was en ben nog steeds niet te overtuigen van hun gelijk. Helaas, gelukkig, kreeg ik jaren later te horen dat mijn theorie klopte, maar zij mochten de stuwen in de Maas niet strijken omdat anders Rotterdam en Dordrecht verzopen waren. Door de straffe westen wind werd alle zeewater de rivier delta in geblazen. Met dat hoge water van de Maas er bij zou daar een gigantisch probleem opgetreden zijn. Daar wonen veel meer mensen dan bij ons en misschien ook wel belangrijkere! Daar zitten alle waterbouwkundige bedrijven en die mogen niet verzuipen. Dus verzin maar een smoesje, de stuwen blijven er in! Dat is ambtenaren werk! Gelukkig heeft Nederland het intussen toch goed proberen te maken met alle werken langs de Maas voor ruimte voor de rivier. Over de medewerkers van Rijkswaterstaat had ik toch al geen hoge pet op. Tijdens het overleg over de verplaatsing van onze boerderij uit de kern Broekhuizenvorst werden wij verrast met een uitspraak van een van hun deskundigen. Hij beweerde tegen hoog en laag dat de Maas nooit meer zo hoog zou worden dan in 1926. Mijn vader was niet te overtuigen! Waar ging het over? Alleen maar het feit dat mijn vader eiste dat de nieuwe boerderij boven het hoogwaterpeil van 1926 gebouwd zou worden. Dat ging gepaard met het aanvoeren van 100 kubieke meter grond. Die kostenpost wou de ruilverkaveling niet mee nemen. De betreffende ambtenaar probeerde mijn vader te overtuigen met de volgende argumenten. Wij hebben de Maas bij Heijen recht gemaakt en Midden-Limburg grind gewonnen, beste Sjaak Jenniskens, de Maas komt nooit meer. Hij had er in 1993 en 1995 bij moeten zijn! Daar zat ik toen aan de tafel als knaapje van 16 jaar met een vader die pisnijdig was en dreigde om niet te verplaatsen. Uiteindelijk hebben wij de helft van de kosten voor onze rekening genomen. Gelukkig! En nog nooit water binnen gehad! Ook wat er door Rijkswaterstaat toegestaan werd voor woningbouw bij de grote steden. Een triest voorbeeld is de woningbouw in Tegelen en Steyl waar Venlo niet te stoppen was. Ook de bouw van het nieuwe ziekenhuis in Venlo Viecuri. De bouw van het gouvernement in Maastricht. Het provinciaal bestuur kruipt in de uiterwaarden en beweert met advies van Rijkswaterstaat dat dit geen kwaad kan. Kort nadat de gebouwen gerealiseerd waren moesten al weer ruimten leeg gemaakt worden omdat het maaswater al binnen kwam. Ook de parkeerplaats bij het ziekenhuis in Venlo stond onder water. Ze leren het ook nooit! Wij moesten vroeger de saaie geschiedenis lessen volgen en weten wat zich vroeger af gespeeld had. Nu kunnen en willen ze nog geen 100 jaar terug kijken.